

13/04

Peněžní prostředky určené na financování projektů realizovaných v rámci *Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013*

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2013 pod číslem 13/04. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Rudolf Kufa.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky určené na *Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013* poskytnuty a čerpány v souladu s právními předpisy a se stanovenými podmínkami.

Kontrolní akce byla součástí koordinované kontroly NKÚ České republiky a NIK Polské republiky na základě dohody o spolupráci uzavřené dne 27. února 2013 oběma nejvyššími kontrolními institucemi.

Kontrola byla prováděna v době od února do srpna 2013. Kontrolovaným obdobím byly roky 2007 až 2012, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále též „MMR“);

Centrum pro regionální rozvoj ČR, Praha, (dále též „CRR“);

a vybraní příjemci podpory:

Královéhradecký kraj;

Pardubický kraj;

Olomoucký kraj;

Krajská správa silnic Libereckého kraje, příspěvková organizace, Liberec;

město Hrádek nad Nisou;

město Meziměstí;

město Bohumín;

město Český Těšín;

Společnost Vincenze Priessnitze, o. s., Jeseník;

Správa železniční dopravní cesty, státní organizace, Praha, (dále jen „SŽDC“).

Námítky, které proti kontrolnímu protokolu podalo MMR, CRR, město Český Těšín a SŽDC, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námítkách. Odvolání, která proti rozhodnutím o námítkách podalo město Český Těšín a SŽDC, byla vypořádána usneseními Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém XVIII. zasedání, konaném dne 4. listopadu 2013,

schválilo usnesením č. 7/XVIII/2013

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013 (dále jen „OPPS ČR-PR“) je jedním z operačních programů realizovaných v ČR se zaměřením na oblast přeshraniční spolupráce. Přeshraniční spolupráce má za cíl hospodářskou a sociální integraci příhraničních území (prostřednictvím odstraňování stávajících bariér) a posilování jejich rozvojového potenciálu. Tyto operační programy navázaly na programy INTERREG realizované v EU v předchozím programovém období.

OPPS ČR-PR byl pro programové období 2007–2013 schválen usnesením vlády ČR ze dne 20. prosince 2006 č. 1461. Evropskou komisí (dále též „EK“) byl schválen dne 11. prosince 2007.

OPPS ČR-PR se zaměřuje na zlepšení dopravní dostupnosti, ochranu životního prostředí, podporu hospodářské spolupráce, podporu rozvoje přeshraniční infrastruktury a služeb cestovního ruchu, podporu vzdělávání, kulturních a společenských aktivit, spolupráci územních samospráv a dalších subjektů na obou stranách česko-polské hranice.¹

OPPS ČR-PR je realizován prostřednictvím čtyř prioritních os, které jsou dále členěny na oblasti podpory. Prioritní osa 1 je zaměřena na posilování dostupnosti, ochranu životního prostředí a prevenci rizik, prioritní osa 2 na zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu, prioritní osa 3 na podporu spolupráce místních společenství a prioritní osa 4 na technickou pomoc.

OPPS ČR-PR je určen k podpoře českých a polských příhraničních oblastí, které zahrnují na české straně území 5 krajů (Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Olomoucký, Moravskoslezský) a na polské straně území 8 podregionů (jeleniogórský, wałbrzyský, nyský, opolský, rybnický, bielský, částečně tuský a wrocławský).

Pozn.: Právní a jiné předpisy, na které se odvolává tento kontrolní závěr, jsou aplikovány ve znění účinném pro příslušné kontrolované období.

Financování operačního programu

Projekty realizované v rámci OPPS ČR-PR jsou spolufinancovány z *Evropského fondu pro regionální rozvoj* (dále též „ERDF“) a tyto prostředky jsou doplněny z národních veřejných zdrojů České republiky a Polské republiky. V celkové alokaci veřejných finančních zdrojů určených na financování operačního programu je stanovený podíl z ERDF 85 % a podíl národních veřejných zdrojů 15 %. Alokace z veřejných finančních zdrojů ve výši 258 187 467 € za celý OPPS ČR-PR se skládá částečně z prostředků ERDF ve výši 219 459 344 € a částečně z národních veřejných zdrojů ve výši 38 728 123 €. Alokace zahrnuje prostředky národních veřejných zdrojů z obou států (ČR a PR).

Vývoj finančních parametrů OPPS ČR-PR na základě souhrnných údajů o realizovaných projektech dle stavu ke konci roku 2012 je uveden v následující tabulce.

Tabulka – Alokace a čerpání peněžních prostředků OPPS ČR-PR dle jednotlivých prioritních os (prostředky ERDF a národních zdrojů ČR a PR) k 31. 12. 2012

Prioritní osa	Alokace	Proplaceno příjemcům	Alokace	Proplaceno příjemcům	Proplaceno příjemcům
	€	€	tis. Kč	tis. Kč	% z alokace
Osa 1	96 031 753	72 711 387	2 410 397	1 825 056	75,7
Osa 2	81 888 666	53 498 574	2 055 406	1 342 814	65,3
Osa 3	64 775 800	32 677 020	1 625 873	820 193	50,4
Osa 4	15 491 248	3 850 023	388 830	96 636	24,9
Celkem k 31. 12. 2012	258 187 467	162 737 004	6 480 506	4 084 699	63,0

Zdroj: Výroční zpráva o provádění OPPS ČR-PR za rok 2012.

Pozn.: Měnový kurz Evropské centrální banky, prosinec 2012: 25,10 Kč/€.

Projekty OPPS ČR-PR

Projekty podpořené z OPPS ČR-PR jsou připravovány a realizovány vždy jako společné projekty českých a polských projektových partnerů a současně je aplikován princip vedoucího partnera, který definuje a smluvně zakotvuje strukturu projektového partnerství. Tu tvoří vždy jeden vedoucí partner z jedné země (ČR nebo PR) a další partner či partneři z druhé země, případně z obou zemí. Podpora pro projekt je požadována na základě jedné společné žádosti předkládané vedoucím partnerem za celý společný projekt.

1 Podrobnější informace obsahuje prezentace OPPS ČR-PR na webových stránkách www.cz-pl.eu.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole u příjemců podpory

Vymezení kontroly u příjemců podpory

Vybraný kontrolní vzorek zahrnoval 19 projektů realizovaných 10 příjemci podpory z OPPS ČR-PR z řad krajů a měst, státních a příspěvkových organizací a občanských sdružení. Kontrola provedená NKÚ se vztahovala výhradně na subjekty, které mají sídlo na území ČR. Projekty vybrané do kontrolního vzorku spadají do oblasti podpory 1.1 – *Posilování dopravní dostupnosti* (prioritní osa 1) a oblasti podpory 2.2 – *Podpora rozvoje cestovního ruchu* (prioritní osa 2).

Projekty z uvedených dvou oblastí podpory představují více než 60 % peněžních prostředků proplacených příjemcům do konce roku 2012 z ERDF za všechny realizované projekty v rámci celého OPPS ČR-PR. Certifikované výdaje dosáhly za kontrolované období u kontrolovaného vzorku projektů celkové výše 679 931 649 Kč.

Součástí vybraného vzorku bylo šest projektů, u nichž Nejvyšší kontrolní úřad Polské republiky (Najwyższa Izba Kontroli, dále také „NIK“) provedl kontrolu polských projektových partnerů za použití kontrolních postupů, jejichž obsah byl koordinován s NKÚ.

U příjemců podpory byla prověřena věcná a časová realizace projektu, plnění cílů a účelu projektu, naplňování závazných monitorovacích indikátorů, řízení změn v projektech, nakládání s příjmy projektu, plnění povinnosti oddělené účetní evidence projektových transakcí, dodržování zákazu financování projektů z jiných zdrojů EU, realizace projektového partnerství, plnění povinné publicity, způsobilost výdajů, výběr dodavatelů a ověření plnění na základě zadaných veřejných zakázek.

V oblasti dosahování cílů a účelu projektů ani v oblasti naplňování jejich závazných monitorovacích indikátorů nebyly kontrolou zjištěny významné nedostatky, které by mohly negativně ovlivňovat dosahování cílů operačního programu. Tato skutečnost koresponduje s výsledky průzkumu veřejného mínění², který se týkal části kontrolovaných projektů. Z jeho výsledků plyne, že přínos a dopady projektů vnímá veřejnost pozitivně.

Zjištěné nedostatky kvalifikované jako nezpůsobilé výdaje

- Město Český Těšín coby příjemce v případě projektu **Revitalpark 2010**³ zařadilo do způsobilých výdajů projektu částku ve výši 2 083 113 Kč za stavební práce a dodávky na stavebním objektu Multifunkční budova Avion, přestože tyto práce byly ve skutečnosti provedeny v sousedící nemovitosti, která je ve vlastnictví soukromé společnosti. Stavební práce spočívaly v propojení obou budov a vybudování zázemí pro gastroprovoz. Město Český Těšín tak nepostupovalo v souladu s podmínkami stanovenými v *příručce pro žadatele*, protože nárokovalo úhradu výdajů za stavební práce realizované v nemovitosti, jejímž vlastníkem není příjemce ani žádný z projektových partnerů. **Tímto jednáním se dopustilo porušení rozpočtové kázně, neboť neoprávněně použilo peněžní prostředky v celkové výši 1 874 802 Kč (prostředky státního rozpočtu a rozpočtu EU), z čehož u částky ve výši 1 770 646 Kč (podíl prostředků EU) se současně dopustilo nesrovnalosti podle předpisů EU.** Město Český Těšín si prostory pro zázemí gastroprovozu v sousední nemovitosti najalo na základě nájemní smlouvy na dobu určitou do 31. prosince 2016. Bylo zjištěno, že příjemce dotace náklady na stavební práce v sousední budově zaúčtoval do pořizovací ceny novostavby Multifunkční budovy Avion, ačkoliv se věcně jednalo o zhodnocení najatého majetku. Předpokládaná životnost stavebních prací v sousední budově vyjádřená dobou jejich odepisování je delší než doba, na kterou byla uzavřena nájemní smlouva na takto rekonstruované prostory. U příjemce dotace tedy hrozí riziko ztráty v případě, že nebude moci využívat prostory v sousední budově po skončení platnosti dosavadní nájemní smlouvy.

² Průzkum realizoval NIK v roce 2013 ve spolupráci s Vyšší státní odbornou školou v Nyse.

³ Projekt č. CZ.3.22/2.2.00/08.00040.

- Příjemce SŽDC v případě projektu **Revitalizace železniční tratě Szklarska Poreba – Harrachov**⁴ uhradil v prosinci 2009 po předání a převzetí stavby celou fakturovanou částku za kompletní realizaci díla, přestože zhotovitel provedl některé práce až v následujícím roce. Podle zápisů ve stavebním deníku se jednalo o svařování kolejnic, měření měřicím vozíkem (doloženo protokolem z května 2010) a provedení geodetického zaměření a vytyčení (doloženo protokolem z června 2010). Tyto neprovedené práce byly v roce 2009 dodavatelem fakturovány ve výši 232 000 Kč a příjemcem uhrazeny. Příjemce SŽDC zařadil tuto částku do účetní evidence za svou část projektu mezi způsobilé výdaje, ačkoliv výše částky neodpovídala skutečně dodanému věcnému plnění, a související účetní záznam tak nebyl průkazný. Příjemce SŽDC zaúčtoval celou částku do nákladů roku 2009, přestože část věcného plnění byla prokazatelně provedena až v roce 2010. V rozporu s podmínkami poskytnuté dotace tak nevedl průkaznou účetní evidenci za svou část projektu. **Tím se příjemce dopustil porušení rozpočtové kázně, neboť neoprávněně použil peněžní prostředky v celkové výši 208 800 Kč (prostředky státního rozpočtu a rozpočtu EU) na úhradu nezpůsobilých výdajů. Z toho u částky ve výši 197 200 Kč (podíl prostředků EU) se příjemce současně dopustil nesrovnalosti podle předpisů EU.**
- Porovnáním dokumentace skutečného provedení stavební akce **Napojení náměstí Svobody na hraniční přechod** s fakturovanými a proplacenými částkami bylo zjištěno, že město Bohumín⁵ coby příjemce uhradilo zhotoviteli celkem 16 056 Kč za potrubí a samonosný kabel, které však nebyly do stavby zabudovány. Uvedenou částku město Bohumín zařadilo do způsobilých výdajů v rozporu se zásadou účelnosti, tj. přímé vazby na projekt a nezbytnosti pro realizaci projektu. **Neoprávněným použitím prostředků ve výši 14 451 Kč (prostředky státního rozpočtu a rozpočtu EU) došlo k porušení rozpočtové kázně. Z toho u částky ve výši 13 648 Kč (podíl prostředků EU) se příjemce současně dopustil nesrovnalosti podle předpisů EU.**

III. Nastavení a účinnost řídicího a kontrolního systému

A. Kontrola u Ministerstva pro místní rozvoj

Vymezení kontroly u MMR

MMR vykonává funkci řídicího orgánu (dále též „ŘO“), který je zodpovědný za celkové řízení a provádění OPPS ČR-PR v obou partnerských státech. Součinnost při provádění činností a plnění povinností ŘO poskytuje na polské straně Ministerstvo regionálního rozvoje Polské republiky jako národní orgán (dále též „NO PR“). V rámci realizace operačního programu má NO PR zodpovědnost v rozsahu určeném v dohodě uzavřené mezi ŘO a NO PR. MMR uzavřelo dohodu s NO PR (memorandum o porozumění) dne 24. července 2009, tj. 19 měsíců po schválení OPPS ČR-PR. Do doby uzavření memoranda o porozumění nebyl NO PR zavázán k řádnému realizování operačního programu ani k zajišťování plné součinnosti. Tato závazná dohoda stanovila práva a povinnosti obou členských států a implementačních orgánů programu a určila finanční odpovědnosti v případě nesrovnalostí, přerušení nebo pozastavení plateb.

U MMR byla kontrola NKÚ zaměřena na činnosti prováděné v souvislosti se zajištěním a výkonem funkce ŘO OPPS ČR-PR, a to zejména na nastavení cílů programu a monitorování dosaženého pokroku, evaluační činnost a výroční zprávy, posuzování, hodnocení, výběr a schvalování projektů, čerpání prostředků programu a plnění povinnosti zveřejňovat správné, úplné a aktuální informace o dotacích, na kontrolní činnost řídicího orgánu, nastavení výkonu činnosti a výstupy z auditů pověřeného auditního subjektu a na systém hlášení a monitorování nesrovnalostí a jeho dodržování.

4 Projekt č. PL.3.22/1.1.00/08.00654.

5 Projekt č. CZ.3.22/1.1.00/08.00652.

Významné nedostatky byly zjištěny v oblasti zveřejňování správných, úplných a aktuálních informací o poskytnutých dotacích, v oblasti hodnocení a schvalování projektů, v nastavení monitorovacích indikátorů a v nastavení systému hlášení nesrovnalostí.

Nesprávné údaje o projektech v informačním systému dotací CEDR III

U osmi projektů⁶ ze vzorku 10 prověřovaných byly zjištěny rozdíly mezi skutečně vyplacenou částkou dotace a údajem o výši dotace uvedeným v informačním systému CEDR III. Celková výše takto nesprávně vykázaných veřejných prostředků činila u kontrolovaných projektů 17 405 866,44 Kč.

MMR v rozporu s povinností stanovenou pro poskytovatele dotací právními předpisy nezaznamenávalo do centrální evidence dotací přesné údaje o příjemcích podpory ani o výši dotace ze státního rozpočtu určené na spolufinancování projektů.

Riziko netransparentnosti a diskriminace v procesu schvalování projektů monitorovacím výborem

Monitorovací výbor (dále též „MoV“) je společný orgán bez právní subjektivity zřízený oběma členskými státy; je zodpovědný především za výběr projektů a monitorování pokroku dosaženého při realizaci cílů stanovených v operačním programu. Podklady pro zasedání MoV připravuje společný technický sekretariát (dále též „JTS“⁷), který je mj. zodpovědný za kontrolu a hodnocení projektů. MoV má při výběru projektů z připravených podkladů možnost projekt doporučit k financování, doporučit s podmínkou, pozastavit, nedoporučit nebo doporučit jako náhradní projekt.

- V jednacím řádu MoV⁸ není přesně stanoven způsob hlasování o projektech. Kontrolou bylo zjištěno, že na zasedáních MoV bylo hlasováno o výběru projektů dvěma způsoby, a to buď samostatně o jednotlivých projektech, anebo bylo hlasováno po celých souborech projektů najednou. **Způsob hlasování MoV o celých souborech projektů představuje riziko netransparentnosti a diskriminace při schvalování projektů.**
- U deseti projektových žádostí⁹ monitorovací výbor v zápise ze zasedání neodůvodnil jejich doporučení k financování, přestože JTS jejich financování nedoporučil. Tato skutečnost představovala riziko netransparentnosti procesu hodnocení a výběru projektů. Z toho u devíti projektových žádostí¹⁰ nepostupoval ŘO v souladu s platným zněním jednacího řádu MoV, který stanovoval povinnost v zápise ze zasedání takové odůvodnění uvést.
- Jednací řád MoV stanoví, že MoV projednává pouze projektové žádosti, které v hodnocení JTS obdržely 70 a více bodů. Současně obsahuje také ustanovení, že MoV může schválit k financování projektovou žádost, která získala **více než 70 bodů**, ale zároveň nebyla ze strany JTS doporučena. Monitorovací výbor jednu projektovou žádost¹¹ doporučil k financování jako projekt náhradní, ačkoliv dosáhla při hodnocení přesně 70 bodů a zároveň nebyla JTS doporučena k financování. **MoV tedy doporučil tuto projektovou žádost k financování v rozporu s ustanovením jednacího řádu MoV.**

Nedostatečná podrobnost kritérií hodnocení inovativnosti a přidané hodnoty projektů

MMR nevypracovalo *Metodiku pro hodnocení a kontrolu projektů* dostatečně podrobně a jednoznačně v části popisující hodnocení kvality projektu z hlediska kritérií inovativnosti a přidané hodnoty. Metodika neuvádí přiměřený dostatečný návod pro hodnocení inovativnosti stanovením vhodných podkritérií.

V důsledku toho uvedená metodika nezajišťuje přiměřenou míru objektivitu pro hodnocení míry inovativnosti a přidané hodnoty projektů jednotlivými hodnotiteli.

6 Projekty č. CZ.3.22/1.1.00/08.00664, CZ.3.22/1.1.00/08.00696, PL.3.22/1.1.00/08.00020, CZ.3.22/2.2.00/08.00035, CZ.3.22/2.2.00/08.00037, PL.3.22/2.2.00/09.01509, CZ.3.22/2.2.00/09.01564, CZ.3.22/2.2.00/09.01559.

7 Z anglického Joint Technical Secretariat.

8 Jednací řád MoV článek 4 a příloha č. 4.

9 Z celkem 235 hodnocených projektových žádostí z oblasti podpory 1.1 a 2.2 k datu 25. července 2013.

10 Projekty č. PL.3.22/2.2.00/09.01512, CZ.3.22/2.2.00/09.01559, PL.3.22/2.2.00/09.01498, CZ.3.22/2.2.00/09.01607, CZ.3.22/2.2.00/09.01583, PL.3.22/2.2.00/09.01510, CZ.3.22/2.2.00/09.01535, CZ.3.22/2.2.00/09.01544, PL.3.22/2.2.00/09.01575. (Projekty dosáhly při hodnocení 70 a více bodů.)

11 Projekt č. PL.3.22/2.2.00/09.01575.

Nedostatečné pokrytí některých specifických cílů monitorovacími indikátory

Monitorovací indikátory jsou základním nástrojem pro vyhodnocování věcného pokroku a naplňování předem definovaných cílů napříč všemi úrovněmi programu. Z tohoto důvodu je nezbytná provázanost mezi jednotlivými cíli a indikátory.

V programovém dokumentu OPPS ČR-PR Ministerstvo pro místní rozvoj v rozporu s právními předpisy EU¹² nekvantifikovalo tři specifické cíle¹³ prioritních os odpovídajícími indikátory výsledku, které by umožňovaly měřit dosahování každého z těchto cílů.

Nesprávné zařazení některých indikátorů

MMR u soustavy indikátorů kontrolovaného operačního programu zahrnuje chybně některé ukazatele (např. „*délka nových/rekonstruovaných cest v km*“, „*počet nově vytvořených přeshraničních dopravních propojení*“, „*počet produktů/služeb cestovního ruchu*“) mezi indikátory výsledku, přestože svým charakterem odpovídají indikátorům výstupu. **Zařazení do souboru indikátorů charakteru výsledku není v souladu s metodikou vydanou EK¹⁴ a ani s dokumentem *Zásady tvorby indikátorů pro monitoring a evaluaci zpracovaným na jejím základě MMR – odborem Rámce podpory Společenství.***

Systém hlášení nesrovnalostí vzniklých před proplacením výdajů

MMR neupravilo v řídicí dokumentaci OPPS ČR-PR systém a pravidla pro hlášení a evidenci nesrovnalostí identifikovaných CRR při administrativních kontrolách žádostí o platbu, tj. při kontrolách, na jejichž základě jsou o částky dotčené nesrovnalostí kráceny žádosti o platbu. MMR tím nepostupovalo v souladu s *Metodikou finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007–2013* (dále jen „*Metodika finančních toků*“), ve které je stanovena povinnost hlásit na vnitřní úrovni všechny případy nesrovnalostí. ŘO tak nemá k dispozici evidenci potřebných informací o nesrovnalostech identifikovaných před provedením platby na účet příjemce.

Opožděné zavedení postupů pro informování platebního a certifikačního orgánu o nesrovnalostech vzniklých na polské straně

Podle Metodiky finančních toků je jedním z nástrojů ověřování řádného fungování řídicího a kontrolního systému a ověřování dodržování předpisů ČR a předpisů EU též „*povinnost ŘO předkládat PCO¹⁵ zprávy o identifikovaných nesrovnalostech*“, přičemž tato povinnost platí v případě OPPS ČR-PR i pro nesrovnalosti identifikované na polské straně. **Postupy hlášení nesrovnalostí vzniklých na polské straně implementovalo MMR do *Společné metodiky kontroly* až od roku 2011. MMR do této doby nehlásilo nesrovnalosti vzniklé na polské straně, a neplnilo tak povinnost předkládat platebnímu a certifikačnímu orgánu zprávy o všech nesrovnalostech identifikovaných v OPPS ČR-PR.**

Výroční zpráva za rok 2012

MMR ve výroční zprávě za rok 2012 neuvedlo provedená opatření, kterými se má zabránit dvojímu financování projektů z OPPS ČR-PR a z programů rozvoje venkova v ČR a Polské republice, přestože o uvedení této informace požádala EK v rámci schvalování předchozí výroční zprávy¹⁶.

12 Čl. 12 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006, o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999.

13 Specifický cíl prioritní osy 1: „*zlepšení stavu a kvality životního prostředí v česko-polské příhraniční oblasti*“ a dva specifické cíle prioritní osy 2: „*zvyšování konkurenceschopnosti podniků v česko-polské příhraniční oblasti*“ a „*rozšíření nabídky cestovního ruchu v česko-polské příhraniční oblasti*“.

14 *Indicative Guidelines on Evaluation Methods: Monitoring and Evaluation Indicators*, Working Document No. 2. Evropská komise 2006.

15 PCO – platební a certifikační orgán (roli PCO plní v ČR Ministerstvo financí).

16 Požadovaný obsah výroční zprávy je též stanoven v příloze č. XVIII nařízení Komise (ES) č. 1828/2006.

B. Kontrola u Centra pro regionální rozvoj ČR

Vymezení kontroly u CRR

CRR zajišťuje ustavení a provoz Společného technického sekretariátu v Olomouci a dále výkon funkce kontrolora dle čl. 16 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 prostřednictvím svých regionálních pracovišť. JTS pomáhá řídicímu orgánu, NO PR, monitorovacímu výboru a auditnímu orgánu OPPS ČR-PR ve výkonu jejich funkcí, zejména ve fázi kontroly a hodnocení projektových žádostí. Kontroloři (subjekty v ČR a Polsku ustavené k plnění této funkce) vykonávají ověřování nutná pro zajištění správnosti využití prostředků a jejich shody s národními pravidly a pravidly EU v rámci podpořených projektů. Kontroloři vykonávají funkce na základě právně závazných aktů uzavřených s ŘO¹⁷ (v případě ČR) nebo NO PR (v případě PR).

U CRR bylo prověřeno nastavení klíčových prvků kontrolního systému a činnost CRR v oblasti analýzy rizik a sestavování plánů „kontrol na místě“. Na vzorku 11 projektů¹⁸ byla prověřena kontrolní činnost CRR ve funkci JTS u kontrol formálních náležitostí a kontrol přijatelnosti projektových žádostí. Dále byla posouzena hodnocení projektových žádostí prováděná nezávislými hodnotiteli, jejichž expertní činnost JTS organizuje a koordinuje. U CRR ve funkci kontrolora bylo prověřeno provádění administrativních kontrol a kontrol na místě, realizovaných před vydáním dotačního aktu, v průběhu realizace projektu i v období jeho udržitelnosti.

Nedostatky při kontrole přijatelnosti projektové žádosti

CRR při kontrole projektové žádosti u jednoho projektu³ nevyžadovalo v rozporu s platným vydáním *příručky pro žadatele* povinnou přílohu, která by prokázala žadatelovo vlastnictví nemovitosti, ve které měly být provedeny stavební práce související s podpořeným projektem. V rozporu se skutečností CRR v záznamu o kontrole přijatelnosti projektové žádosti konstatovalo, že žadatelem byly předloženy všechny potřebné přílohy a že všechny byly aktuální. Při kontrole NKÚ u příjemce podpory byly výdaje na uvedené stavební práce identifikovány jako nezpůsobilé (viz kapitola II.).

Nepřiměřené hodnocení projektových žádostí provedené nezávislými hodnotiteli

U dvou projektových žádostí bylo zjištěno neadekvátně pozitivní hodnocení kvality projektu ve vztahu k parametrům projektu uvedeným v projektové žádosti:

- U jednoho projektu⁴ není možné hodnocení dílčích kritérií kvality české části projektu maximálním počtem bodů považovat za přiměřené, neboť:
 - efektivitu vynaložených prostředků¹⁹ projektu nebylo možné z informací uvedených v projektové žádosti (rozpočty projektových partnerů a délka rekonstruované tratě na české a polské straně hranice) objektivně vyhodnotit,
 - u hodnocení přehlednosti, reálnosti a transparentnosti rozpočtu projektu neměli hodnotitelé k dispozici podrobný položkový rozpočet stavby, na jehož základě by bylo možné přiměřenost rozpočtovaných nákladů posoudit,
 - u hodnocení souladu projektu s regionálními strategiemi a koncepcemi nebyl v projektové žádosti žádný konkrétní odkaz na příslušnou strategii či koncepci, se kterou by mohl být soulad realizace projektu porovnán.
- U dalšího projektu²⁰ informace uvedené v hodnocení kvality projektové žádosti jako celku neodpovídaly obsahu projektové žádosti, neboť hodnocení obsahovalo informaci o plánovaném rozšíření komunikace o další jízdní pruhy, avšak ve skutečnosti projektová žádost předpokládala pouze rozšíření silnice o jeden metr na polské části komunikace a rekonstrukci silnice bez rozšíření na české části silnice.

¹⁷ Rozhodnutí ministra pro místní rozvoj č. 190/2007.

¹⁸ Projekty č. CZ.3.22/1.1.00/08.00002, CZ.3.22/1.1.00/08.00004, PL.3.22/1.1.00/08.00020, CZ.3.22/1.1.00/08.00051, PL.3.22/1.1.00/08.00054, CZ.3.22/2.2.00/08.00035, CZ.3.22/2.2.00/08.00037, CZ.3.22/2.2.00/08.00040, CZ.3.22/2.2.00/08.00056, CZ.3.22/2.2.00/09.01081, CZ.3.22/2.2.00/09.01559

¹⁹ Hodnotil se vztah mezi navrhovanými výdaji a výstupy projektu.

²⁰ Projekt č. CZ.3.22/1.1.00/08.00002.

Nedostatky v kontrole na úrovni projektového partnera

U jednoho projektu⁴ provedlo CRR kontrolu na úrovni projektového partnera a vydalo osvědčení o způsobilosti výdajů. Při kontrole NKÚ u příjemce podpory však bylo u části těchto výdajů zjištěno, že se jedná o nezpůsobilé výdaje (viz kapitola II.).

Nedostatky v kontrolách zadávacích řízení před vydáním dotačního aktu²¹ a v průběhu realizace projektu a kontrola na úrovni projektového partnera

V rozporu s povinností stanovenou v řídicí dokumentaci OPPS ČR-PR nedoložilo CRR u tří projektů provedení kontroly zadávacího řízení na zakázku malého rozsahu²², resp. na dodatečné stavební práce k původní veřejné zakázce²³.

IV. Shrnutí a vyhodnocení

Celková finanční hodnota zjištěných nedostatků kvalifikovaných jako výdaje nezpůsobilé k financování z prostředků EU a ze státního rozpočtu činila 2 098 tis. Kč.

Pro účely vyhodnocení významnosti zjištěných nezpůsobilých výdajů byla stanovena hladina významnosti na úrovni maximálně 2 % z celkových certifikovaných výdajů projektů kontrolovaných NKÚ u příjemců podpory z OPPS ČR-PR v kontrolovaném období. Z celkových certifikovaných výdajů u vzorku 19 kontrolovaných projektů ve výši 679 932 tis. Kč byla stanovena hladina významnosti ve výši 13 600 tis. Kč. **Celkové kontrolou zjištěné nezpůsobilé výdaje nepřekročily u kontrolovaného vzorku projektů stanovenou hladinu významnosti.**

Ze zjištěných nedostatků byly:

- a) nedostatky ve výši 2 098 tis. Kč kvalifikovány jako porušení rozpočtové kázně ve smyslu § 44 odst. 1 písm. b) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla);
- b) z toho byly nedostatky ve výši 1 981 tis. Kč (podíl prostředků EU) kvalifikovány zároveň jako nesrovnalost ve smyslu čl. 2 odst. 7 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999.

NKÚ zjistil významné nedostatky v informačním systému CEDR III, v oblasti zveřejňování správných, úplných a aktuálních informací o poskytnutých dotacích.

K dílčím pochybením došlo ve výkonu kontrol přijatelnosti projektů, kontrol na úrovni projektového partnera a kontrol zadávacích řízení.

NKÚ na základě prověření prvků řídicího a kontrolního systému OPPS ČR-PR vyhodnotil tento systém jako částečně účinný.

Pro implementaci programu přeshraniční spolupráce České republiky a Polské republiky v dalším programovém období 2014–2020 je nezbytné nastavit dostatečně včas vztah mezi ŘO a NO PR stanovením práv, povinností a odpovědnosti na základě závazného právního aktu mezi oběma subjekty implementační struktury na české a polské straně, stanovit jednoznačná pravidla pro způsob hlasování o projektech na jednání MoV, stanovit důsledně pro všechny specifické cíle prioritních os operačního programu vhodné měřitelné indikátory a zajistit řádné uvádění informací o poskytnutých dotacích do systému centrální evidence dotací.

21 Dotačním aktem je rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo smlouva o projektu.

22 Projekt č. CZ.3.22/1.1.00/08.00051.

23 Projekty č. CZ.3.22/1.1.00/08.00002 a CZ.3.22/1.1.00/08.00004.